

Graduation Plan

Master of Science Architecture, Urbanism & Building Sciences

Graduation Plan: All tracks

Submit your Graduation Plan to the Board of Examiners (Examencommissie-BK@tudelft.nl), Mentors and Delegate of the Board of Examiners one week before P2 at the latest.

The graduation plan consists of at least the following data/segments:

Personal information	
Name	Dikra Bouchtoubi
Student number	4139208
Telephone number	
Private e-mail address	

Studio	
Name / Theme	Housing: Cocreation
Teachers / tutors	Sake Zijlstra & Andre Ouwehand
Argumentation of choice of the studio	<p>Burgerparticipatie werkt alleen in de rijke buurten aldus Godfried Engbersen en Erik Snel. Deze stevige aanneming houdt de gemeentes al geruime tijd bezig. Uit Onderzoek– gebaseerd op de Rotterdamse Sociale Index komt naar voren dat in buurten met de laagste inkomens en met een hoge mate van etnische diversiteit, burgerparticipatie significant minder voorkomt dan in meer gegoede buurten van Rotterdam. Ook uit nadere analyses wordt dit verschijnsel bekrachtigd, er blijkt een relatie te zijn tussen de buurten en de individuele kenmerken van bewoners. Hoger opgeleiden participeren meer dan laagopgeleiden, autochtonen meer dan allochtonen, eigenhuisbezitters meer dan huurders, mensen met veel contact in en binding met de buurt participeren meer dan mensen met weinig contact en weinig binding (NRC, 2015). Op deze manier komen we snel terecht bij het plaatje van arme wijken, achterstandswijken, probleemwijken maar zeker ook krachtwijken waar deze burgerparticipatie veel achterblijft. Voor mij zijn krachtwijken geen onbekend terrein, ik heb als Rotterdammer ervaring met dit soort wijken. Ik heb mij er altijd wel goed en veilig gevoeld. De stad kent een rijke diversiteit aan verschillende culturen wat je mooi terug kon zien op buurniveau, bijvoorbeeld tijdens buurtactiviteiten of andere activiteiten in de stad. Toch kunnen wij er niet omheen dat deze wijken ook een zeker problematiek kenen. Ze zijn zeer kwetsbaar en behoeven meer aandacht. Ook aandacht in de zin van participatie, juist deze arme wijken, die veel sociale problemen kennen zijn gebaat bij succesvolle burgerinitiatieven, die helaas nu nog niet goed van de grond komt (Blom e.a., 2010). Middels dit afstudeeronderzoek zou ik graag willen bijdragen middels vernieuwende inzichten over de Rotterdamse participatie aanpak in deze krachtwijken.</p>

Graduation project	
Title of the graduation project	Bewoners centraal in krachtwijken
Goal	
Location:	Rotterdam
The posed problem,	<p>Op wijkvernieuwingsprojecten spelen communicatiemomenten als bewonersavonden, inspraakmomenten en informatiebijeenkomsten een belangrijke rol. Toch blijkt volgens Pieters (2008) dat nog te vaak bewonersparticipatie een meer symbolische karakter heeft. De bewoners hebben namelijk nog te weinig echt een beslismoment, terwijl dit juist tot een beter eindresultaat kan leiden (gemeente Rotterdam, 2014). Bij de realisatie van fysieke projecten in Rotterdam is de politieke wens ontstaan om de samenwerking tussen de partijen uit de gouden driehoek te verbeteren. Op deze manier is de Rotterdamse participatie-aanpak ontwikkelend die wordt ingezet bij nieuwbouw, herstructurering en inrichting van de buitenruimte (Gemeente Rotterdam, 2009). Deze aanpak kent een lange reeks besluiten die gebaseerd zijn op fase aanpak. Het heeft als doel voor de start van een project heldere procesafspraken met elkaar te maken. Deze nieuwe aanpak is een leidraad voor participatieproces op wijkniveau waar bewoners centraal worden gesteld. Op deze manier tracht Rotterdam het participatie paradox aan te pakken door bewoners vanaf het begin van het proces te berekenen en elke fase in het proces af te sluiten met een beslismoment.</p> <p>De probleemstelling in dit onderzoek is erop gericht de Rotterdamse participatie aanpak in krachtwijken te bestuderen. Er wordt in dit onderzoek gesteld dat gemeente Rotterdam door de hun participatie-aanpak de participatie paradox verhelpt</p>
research questions and	Hoe werkt de Rotterdamse participatie aanpak bij fysieke projecten in krachtwijken en hoe zorgt de aanpak ervoor dat de bewoners meer betrokken zijn in de initiatief fase van een project wat leidt naar het verminderen van de participatie paradox?
design assignment in which these result.	<p>Deelvragen theorie</p> <p><i>Algemeen</i></p> <p>1. Wat is bewonersparticipatie?</p> <p> 1.1 De gouden driehoek</p> <p> 1.2 De participatieladder</p> <p> 1.3 Problemen</p> <p>2. Wat is de participatie paradox?</p> <p> 2.1 Mogelijke oplossingen</p> <p><i>Rotterdam</i></p> <p>3. Wat is de Rotterdamse participatie aanpak</p> <p> 3.1 Wie moeten daar betrokken zijn?</p> <p> 3.1 Wat zijn de succes en knelpunten?</p> <p><i>Wijk</i></p> <p>4. Wat zijn krachtwijken (Vogelaarwijken)</p> <p> 4.1 Wat is de bewonersparticipatie graad hierbij?</p> <p> 4.2 Wat is de mate van betrokkenheid van de partijen uit de gouden driehoek hierbij?</p>

	<p>4.3 Wat zijn de succes en knelfactoren van bewonersparticipatie hierbij?</p> <p>4.4 Tot in hoeverre is de aanpak van krachtwijken van andere gemeentes geschikt/Waarom steekt Rotterdam zoveel tijd in participatie-aanpak op maat terwijl er genoeg voorbeelden zijn?</p> <p>Deelvragen praktijk</p> <p>5.Zorgt de Rotterdamse participatie aanpak dat bij fysieke projecten in krachtwijken ervoor dat de bewoners meer betrokken zijn in de initiatieffase van een project?</p> <p>6.Hoe zorgt de Rotterdamse participatie aanpak ervoor dat bewoners meer betrokken zijn in de initiatieffase?</p>
--	--

Process

Method description

Theoretische onderzoek

Literatuurstudie

Het onderzoek zal starten met een literatuurstudie. Voor dit type onderzoek zijn er verschillende doelen (Bryman, 2012). Centraal hierbij is dat op deze manier zal meer inzicht worden verkregen over het gebied waarbinnen het onderzoek wordt uitgevoerd. De literatuurstudie zal antwoord geven op 5 deelvragen in het onderzoek In de figuur hieronder is een overzicht hiervan te zien. Door het uitvoeren van de literatuurstudie zal niet alleen het gebied van onderzoek duidelijker worden, ook zal het en input geven voor het praktijkonderzoek en de stappen hierop volgend. De beantwoording van de 5 deelvragen zal namelijk als basis dienen voor het praktijkonderzoek. Aan de hand van de resultaten die hieruit voortkomen wordt vormgegeven aan de enquêtes en de vervolg interviews.

Praktijkonderzoek

Casestudie

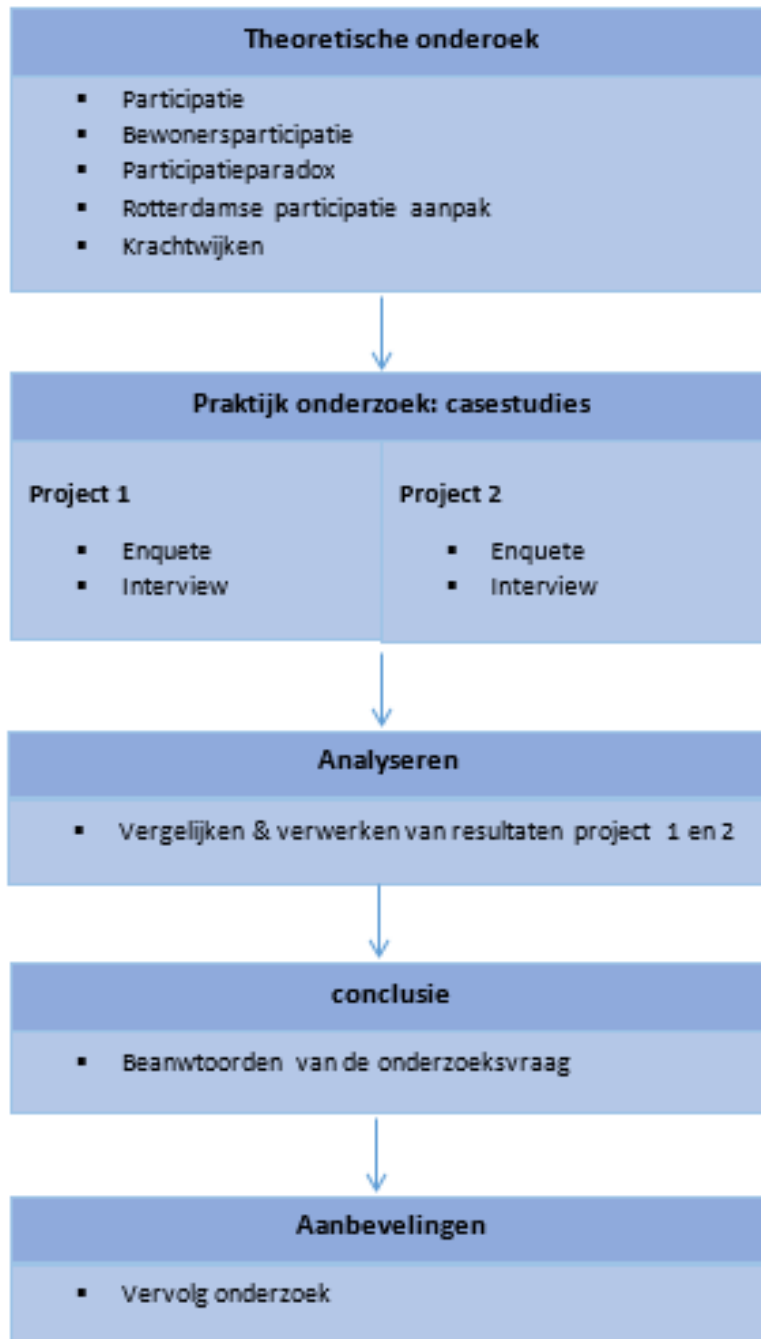
Voor het praktijkonderzoek zal gebruik worden gemaakt van casestudie. Hiervoor moeten projecten worden geselecteerd. Om deze te kunnen selecteren zal gebruik worden gemaakt van Purposive sampling. Deze methode zorgt ervoor dat dat projecten op een strategische wijze worden geselecteerd. Vervolgens is binnen de methoden gekozen voor Criterion sampling, wat inhoud dat er voorafgaand voorwaardes worden opgesteld en op basis daarvan wordt een selectie gemaakt. Zie voor een overzicht en toelichting op deze voorwaarden hoofdstuk 4
Deze onderzoekstechniek zal worden gebruikt om een projecten in een wijk te selecteren die worden gebruikt voor deelvraag 6.

Enquête

Als deze gehele selectieprocedure is doorlopen en de projecten bekend zijn, zal vervolgens een enquête worden verstuurd naar de bewoners van de wijk waarbinnen het project plaatsvindt. Op deze manier wordt op een snelle manier data verkregen voor een groot groep personen (Bryman, 2012). Gezien de beperkte tijd voor het praktijkonderzoek en de grote groep bewoners dat wordt gebruikt voor het onderzoek is de enquête een geschikte methoden. Om de te kijken of bewoners vinden dat ze zijn betrokken in de initiatieffase en of dit volgens de Rotterdamse aanpak is gebeurd. Door de resultaten uit de enquêtes kan antwoord worden gegeven op deelvraag 6. Zie de bijlage voor een opzet van deze enquête.

Semi-structured interview

Voor de beantwoording van de laatste deelvraag zal gebruik worden gemaakt van een semi-structured interview. Bij dit type interview heeft de onderzoeker een structuur opzet voor het interview. Dit stelt de onderzoeker in staat om door te vragen of andere vragen te stellen. Het onderzoek zal uitgevoerd worden door middel van een kwalitatief onderzoek (Bryman, 2012).

Literature and general practical preference

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of planners*, 35(4), 216-224.

Beck, W. A., & Mendel, R. (1983). *Bewonersparticipatie in stadsvernieuwinggebieden*. SOMSO/Macula.

Engbersen, G., & Snel, E. (2015a). *Mattheüs in de buurt: over burgerparticipatie en ongelijkheid in steden*.

Engbersen, G., & Snel, E. (2015b). *Als de burger het zelf moet doen, blijven arme buurten achter*. NRC.nl

Ensie. (2012). Wat is de definitie & betekenis. Van: <https://www.ensie.nl/redactie-ensie/participatie>

Gemeente Rotterdam. (2009). *Samen bouwen in Rotterdam: participatie bij fysieke projecten*. Werkgroep bewonersparticipatie Rotterdam.

Van: <http://www.rotterdam.nl/Centrumraad/Document/2011/4%20april/agendapunt%207%20same%20bouwen%20in%20Rotterdam.pdf>

Gemeente Rotterdam. (2014). *Toolkit participatie bij fysieke projecten*. Van:

Kremer, M. (2016). *Een verbindende verzorgingsstaat*. Over burgerschap, zorg en (super)diversiteit, Universiteit van Amsterdam: Oratie

Van: <http://www.moniekrekremer.nl/wp-content/uploads/2016/10/een-verbindinge-verzorgingsstaat-oratieDEF2.pdf>

Kulberg, J., van Noije, L., van den Berg, E., Mensink, W., & Igalla, M. (2015). *Betrokken wijken: Ervaringen van bewoners en professionals met wijkverbetering in vier (voormalige) aandachtswijken*. Den Haag: SCP.

Van: file:///C:/Users/Gebbruiker/Downloads/Betrokken_wijken.pdf

Tonkens, E. (2014). *Misverstanden over de participatiesamenleving: Burgerschap. Sociale vraagstukken*. Van: <http://www.socialevraagstukken.nl/misverstanden-over-de-participatiesamenleving/>

Movisie. (2016). *Participatie en activering. Kennis en aanpak van sociale vraagstukken*. Van: <https://www.movisie.nl/kennisdossiers/participatie-en-activering>

Novum. (2013). 'Geen positief effect beleid Vogelaarwijken'. Nu.nl: Binnenland.

Van: <http://www.nu.nl/binnenland/3537817/geen-positief-effect-beleid-vogelaarwijken.html>

Permentier, Matthieu, Kullberg, J., en van Noije, J. (2013). *Werk aan de wijk. Een quasi-experimentele evaluatie van het krachtwijkenbeleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Pieters, A. (2008). *Bewoners nog meer betrekken bij wijkvernieuwing*. Stadswerk magazine: NR 10.

Van: http://www.tauwkijktanders.nl/fileadmin/downloads/tauw_kijkt_anders/Stadswerk_Bewoners_nog_meer_betrekken_bij_wijkvernieuwing.pdf

Platform31. (2016). *Wijkaanpak door de jaren heen: Wijkengids*.

Van: <http://www.platform31.nl/wijkengids/11-burgerschap/11-1-bewoner-centraal>

Priemus, H. & Smid, L. (1995). *Bewonersinvloed in de volkshuisvesting*. Delftse Universitaire Pers: Delft.

Vermeer, O. (2013). *Miljoeneninvesteringen in Vogelaarwijken leverden niets op*. NRC.nl.

Van: <https://www.nrc.nl/nieuws/2013/07/29/miljoeneninvesteringen-in-vogelaarwijken-leverden-niets-op-a1432820>

Vreugdenhil, M. (2012). *Nederland participatieland? De ambitie van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de praktijk in buurten, mantelzorgrelaties en kerken*, Universiteit Amsterdam: Proefschrift.

Ministrie van VROM. (2007). *Actieplan Krachtwijken: Van Aandachtswijk naar Krachtwijk*. Wonen, Wijken en Integratie: Den Haag.

Wiebusch, M. & Moulijn, M. (2013). *Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving? Een zoektocht naar een andere rolverdeling tussen overheid, burger, zorg- en welzijninstellingen*. Overijssel: Arcon.

Van: http://www.arcon.nl/uploads/pdf/publicaties/2013_08Literatuurstudie%20van%20verzorgingsstaat%20naar%20participatiesamenleving.pdf

Praktijk voorkeur

Rotterdam is de stad met het grootste aantal krachtwijken, de stad telt maar liefst 8 krachtwijken. Naast de binding met de stad was dit de hoofdreden waarom gekozen is voor casestudies in Rotterdam.

Om een selectie te maken van de casestudies binnen het afstudeeronderzoek zijn randvoorwaarden opgesteld. Deze voorwaarden zijn gebaseerd op de hoofdvraag en het conceptueel model, om op deze manier een afbakening te hebben voor het veldwerk.

De volgende randvoorwaardes moeten geldend zijn op de casestudies:

- Bewoners van krachtwijken
- Wijk moet worden beschouwd als een van de 40 krachtwijken (focuswijken in Rotterdam Zuid)
- De Rotterdamse participatie aanpak dient te zijn toegepast
- Een ontwikkeling van een fysiek project dient gaande te zijn gericht op de huidige bewoners

Nadat de keuze voor Rotterdam bekend was is vervolgens naar welke wijken een goede afspiegeling vormen van de 8 krachtwijken en op die manier in aanmerking komen als casestudie. Op deze manier kwamen de 5 Rotterdamse focus wijken naar voren die het laagst scoren in het wijkprofiel. De gemeente voert inspanningen voor deze wijken, omdat deze meer aandacht behoeven op de punten: veiligheidsbeleving, inbraken, overlast, geweld en schoon en heel.

Reflection

Wetenschappelijk relevantie

Het blijft voor gemeentes moeilijk wanneer zij bewoners het best kunnen betrekken bij fysieke projecten, ook bij de krachtwijken is dit probleem aanwezig. Het actieplan opgezet door VROM voor de 40 krachtwijken in Nederland wilde dit probleem vooral verhelpen door de bewoners in een vroeg stadium te betrekken bij de planvorming en uitvoering. Helaas blijkt uit een onderzoek dat deze wijken zich niet gunstiger hebben ontwikkeld als het gaat om de leefbaarheid, veiligheid en de sociaaleconomische positie van de bevolking (Novum, 2013) (Permentier et al. 2013).

Gemeente Rotterdam maakt gebruik van de Rotterdamse participatie aanpak bij nieuwbouw, herstructurering en inrichting van de buitenruimte (Gemeente Rotterdam, 2009). Voor de gemeente vormt deze nieuwe aanpak een leidraad voor participatieproces op wijkniveau waar bewoners centraal worden gesteld. Op deze manier wordt de participatie paradox aangepakt (gemeente Rotterdam, 2014).

Het afstudeeronderzoek levert een bijdrage door tot nieuwe inzichten voor het al dan wel niet slagen van de Rotterdamse participatie aanpak in de krachtwijken. Op deze manier worden de succes en knelpunten kan de aanpak in kaart gebracht.

Maatschappelijke relevantie

Bij wijkvernieuwing en -onderhoudsprojecten levert bewonersparticipatie winst op voor iedereen (Pieters, 2008). Het vergroot niet alleen de betrokkenheid bij het project, maar draagt ook bij aan de stimulans voor de onderlinge saamhorigheid in de wijk (Platform31, 2016). Het optimaal benutten van de kennis van zorgt voor een optimaal resultaat, waar de bewoners hun eigen wijk vormgeven. Met name in krachtwijken wordt dit gedaan door het betrekken van bewoners in projecten binnen hun wijk. Op deze manier kan er beter worden aangesloten op de wensen en behoeftes van de bewoners (ministerie van VROM, 2007). Toch blijkt dat deze bewoners te laat pas in het proces betrokken raken, omdat hun invloed op het proces gering is. Dit verschijnsel wordt is bekend als de participatie paradox (Gemeente Rotterdam, 2014). Rotterdam heeft hierbij de Rotterdamse participatie aanpak opgezet, waarbij deze bewoner al in de initiatieffase wordt betrokken omdat zij hier de meeste invloed

Dit afstudeeronderzoek zal een bijdrage leveren aan het effect van de Rotterdamse participatie aanpak in krachtwijken op de participatie paradox. Op deze manier wordt een beeld geschetst van de sociale gesteldheid van bewonersparticipatie van de krachtwijken in Rotterdam

